

Kultuuriministri 27. veebruari 2020. a määruse nr 4 „Eesti spordiregistri põhimäärus“ muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eesti spordiregistri põhimäärus kehtestati kultuuriministri 27. veebruari 2020. a määrusega nr 4 (edaspidi *põhimäärus*)¹. Riigi infosüsteemi kuuluva spordiregistri (edaspidi *spordiregister*) põhieesmärk on andmete kogumine ja töötlemine spordi korraldamise, juhtimise ja toetamise ning sportimise tõhustamiseks.

Eesti Paralümpiakomitee esitas kultuuriministrile 16.06.2026 põhimääruse muutmise ettepanekud, et parandada paraspordi ja puudega inimeste spordis osalemise statistika kogumist ning analüüsimist. Käesolevas eelnõus kajastatud muudatused on välja koostöös Spordikoolituse ja -Teabe Sihtasutusega, kes on spordiregistri volitatud töötleja.

Eelnõuga tehakse järgmised muudatused:

1. andmekogu täiendatakse puudega harrastajate arvu kohta koondarvandmete kogumist võimaldavate parameetritega ning sätestatakse puudega harrastaja mõiste;
2. treenerikoolituse liikide hulka lisatakse paraspordi koolitus;
3. sätestatakse arhiiviväärtusega andmete üleandmine Rahvusarhiivile;
4. spordiehitiste alamandmekogu andmete loetelu täiendatakse spordiobjektide ligipääsetavust puudega inimestele kirjeldavate parameetritega.

Eelnõuga kaasneb spordiorganisatsioonidele vähene täiendav halduskoormus seoses puudega harrastajate arvu esmakordse esitamisega spordiregistrisse. Andmekogusse esitatakse üksnes puudega harrastajate arv koondandmetena. Puudega harrastajate arvu kindlakstegemine toimub spordiklubi käsutuses oleva või harrastajate vabatahtlikult esitatud teabe alusel ning eeldab üldjuhul olemasoleva teabe koondamist ja korrastamist.

Eesti spordiregistri volitatud töötleja töökoormus suureneb muudatuste rakendamise perioodil mõnevõrra seoses uute andmete kasutuselevõtu, andmekogu arendamise ning andmete esitajate nõustamisega. Pärast muudatuste rakendamist väheneb muudatustega seotud täiendav töökoormus ning spordiregistri haldamine jätkub tavapärase töökorralduse raames.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Spordikoolituse ja -Teabe Sihtasutuse spordiregistri juht Kairis Ulp (kairis@spordiinfo.ee; 730 3407), Kultuuriministeeriumi spordiosakonna juhataja Margus Klaan (margus.klaan@kul.ee, 628 2328) ja Kultuuriministeeriumi õigus- ja haldusosakonna õigusnõunik Siiri Pelisaar (siiri.pelisaar@kul.ee, 628 2225).

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/129022020001>

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb üheksast punktist.

Eelnõu punktiga 1 tunnistatakse tulenevalt Andmekaitse Inspektsiooni märkusest kehtetuks põhimääruse § 4. Kehtiva põhimääruse § 4 kohaselt on andmekogusse kantud andmetel informatiivne tähendus, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel. See säte on sisutühi, kuna asutus lähtub igal juhul oma töös andmekogusse kantud andmetest, vastasel juhul ei oleks andmekogu pidamisel mõtet. Eristada tuleb üksnes neid juhte, kus seadusest tulenevalt on andmekogu andmetel kolmandate isikute suhtes konstitutiivne tähendus.

Eelnõu punktiga 2 täiendatakse põhimääruse § 14 lõiget 8 kolmanda lausega, milles sätestatakse puudega harrastaja mõiste põhimääruse tähenduses.

Mõiste sisustamisel on lähtutud puude ametlikust määratlusest puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse § 2 lõike 1 kohaselt ning Eesti spordiregistri spordiklubi harrastaja mõistest. Lisaks on laiendatud puudega harrastaja mõistet selliselt, et see ei hõlmaks üksnes tuvastatud puude raskusastmega isikuid, vaid ka vähenenud töövõimega isikuid. Puudega harrastaja on spordiregistri põhimääruse tähenduses isik, kellel on tuvastatud puue (keskmine, raske või sügav) või vähenenud töövõime (osaline või puuduv töövõime) ja kelle tegevused või toimingud spordi harrastamisel on püsivalt piiratud (nt vajab isik spordiala harrastamiseks eritingimusi, kohandatud treeningut, erivarustust või abistajat).

Mõiste hõlmab erinevate puude liikidega harrastajaid, näiteks liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega, kõne- ja keelefunktsiooni piiranguga, intellektipuudega või psüühilise funktsiooni häirest tingitud puudega ning liitpuudega harrastajaid.

Puudena ei käsitata ajutisest vigastusest, haigusest või muust lühiajalisest tervisehäirest tingitud piirangut. Puue võib olla näiteks liikumis-, nägemis- või kuulmispuue, kõne- ja keelefunktsiooni piirang, intellektipuue, psüühilise funktsiooni häirest tingitud puue või liitpuue.

Muudatusega luuakse alus puudega harrastajate arvestuse (koondarv) pidamiseks spordiregistris. Mõiste määratlemine aitab tagada, et spordiorganisatsioonid lähtuvad arvandmete esitamisel samadest alustest ning kogutud andmed on võrreldavad. Arvandmeid saab kasutada puudega harrastajate osalemise analüüsimiseks organiseeritud spordis, spordipoliitika kujundamiseks, toetusmeetmete kavandamiseks ning paraspordi arendamiseks. Samuti loob muudatus paremad eeldused spordialaliitude tegevustoetuse süsteemi edasiarendamiseks, võttes arvesse spordialaliitude panust paraspordi arendamisse.

Eelnõu punktidega 3 ja 4 täpsustatakse treenerite alamandmekogu koolituste liigitust ning **punktiga 9** muudetakse määruse lisa 1 treenerite alamandmekogu andmete loetelu. Muudatustega lisatakse treenerikoolituse liikide hulka paraspordi koolitus.

Muudatuse eesmärk on toetada kaasava spordi ja paraspordi arengut. Paraspordi koolituste eraldi kajastamine loob võimaluse hinnata treenerite valmisolekut juhendada puudega harrastajaid,

analüüsida treenerite paraspordialase kompetentsi arengut ning kavandada sihipärasemalt treenerite täienduskoolitusi.

Eelnõu punktiga 5 täpsustatakse andmekogu andmete säilitamist.

2026. aasta jaanuaris hindas Rahvusarhiiv Eesti spordiregistris sisalduva teabe arhiiviväärtuslikuks. Hindamisotsuse kohaselt antakse andmekogus olev arhiiviväärtuslik teave Rahvusarhiivile üle anonüümimata kujul vastavalt kokkulepitud vältbale. Sellest tulenevalt täiendatakse põhimäärust sättega, millega nähakse ette arhiiviväärtusega andmete üleandmine Rahvusarhiivile. Tegemist on andmete säilitamiskorda täpsustava muudatusega, mis ei muuda andmete töötlemise eesmärke ega andmete koosseisu.

Eelnõu punktidega 6-9 muudetakse määruse lisa 1 „Eesti spordiregistrisse esitatavate andmete loetelu“.

Eelnõu punktidega 6 ja 7 muudetakse määruse lisa 1 „Eesti spordiregistrisse esitatavate andmete loetelu“ 1. peatüki „Spordiorganisatsioonide alamandmekogu“ punkti 5 „Spordi harrastamine spordiklubis“.

Spordiklubi harrastajate andmeid kajastavasse andmete loetellu lisatakse kaks uut parameetrit: „Selle spordiala puudega harrastajate arv kokku“ (punkt 5.1.4¹) ning „Selle distsipliini puudega harrastajate arv kokku“ (punkt 5.2.4¹).

Muudatus võimaldab saada ülevaate, kui palju on spordiklubides puudega harrastajaid erinevatel spordialadel ja distsipliinidel.

Eelnõu punktiga 8 muudetakse määruse lisa 1 „Eesti spordiregistrisse esitatavate andmete loetelu“ 3. peatüki „Spordiehitiste alamandmekogu“ punkti 1 „Spordiobjekti andmed“ alapunkti 1.6 „Spordialane teenindus“. Andmete loetellu lisatakse erivajadust arvestavate (inva-) dušikohtade arv, erivajadust arvestavate (inva-) WC-kohtade arv ja puudega inimestele mõeldud parkimiskohtade arv. Samuti muudetakse olemasoleva andmevälja „Puuetega inimestele mõeldud infrastruktuuri olemasolu“ sõnastust, asendades termini „puuetega inimesed“ terminiga „puudega inimesed“. Senine vabatekstiväli „Puudega inimestele mõeldud infrastruktuuri kirjeldus“ asendatakse struktureeritud loeteluga „Ligipääsetavuse infrastruktuur puudega inimestele“.

Muudatuse eesmärk on täiendada spordiehitiste alamandmekogu andmetega, mis kajastavad puudega inimeste ligipääsetavust toetava taristu, nagu kaldteede, liftide, trepitõstukite, basseinitõstukite, juhtteede ja muude ligipääsetavust parandavate lahenduste olemasolu. Varem koguti neid andmeid vabatekstina, mistõttu olid need ebaühtlased ja raskesti võrreldavad. Struktureeritud andmeväljad parandavad andmete kvaliteeti ning võimaldavad puudega inimestel ning neid toetavatel ja nõustavatel organisatsioonidel lihtsamini leida sobivaid spordiehitisi. Muudatus ei laienda oluliselt kogutavate andmete ulatust, vaid muudab seni vabatekstina kogutud teabe ühtselt struktureeritud andmeteks.

Eelnõu punktiga 9 muudetakse määruse lisa 1 „Eesti spordiregistrisse esitatavate andmete loetelu“ 4. peatüki „Treenerite alamandmekogu“ punkti 5 „Treenerikutse tasemekoolitused“. Koolituse liikide loetellu lisatakse paraspordi koolitus.

Muudatus viiakse sisse kooskõlas põhimääruse tekstis tehtud muudatustega ning tagab, et treenerikoolituse andmekoosseis vastab koolituste tegelikule liigitusele.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Muudatustel puudub mõju keskkonnale, regionaalarengule, riigi julgeolekule ja välissuhtlusele.

Mõju kultuurile ja spordile

Alates 2011. a riigi infosüsteemi kuuluva Eesti spordiregistri abil peetakse arvestust Eesti spordiorganisatsioonide ja nende spordiharrastajate, treenerite ja sporditegevust juhendavate treenerikutseta isikute, spordiobjektide, sportlasetoetuste ja -stipendiumide ning Eesti sportlaste rahvusvahelistel tiitlivõistlustel saavutatud medalite üle.

Eesti spordiregister on riigi keskne spordiandmekogu, mille andmeid kasutatakse spordivaldkonna arengu jälgimiseks, analüüsimiseks, spordipoliitika kujundamiseks ning toetusmeetmete kavandamiseks. Seetõttu on oluline, et registri andmekoosseis võimaldaks saada Eesti spordisüsteemist kvaliteetseid, võrreldavaid ja ajakohaseid andmeid.

Eelnõuga täiendatakse spordiregistri andmekoosseisu, et saada senisest süsteemsem ülevaade puudega harrastajate osalemise, treenerite paraspordialase ettevalmistuse ning spordiobjektide ligipääsetavuse kohta.

Puudega harrastajate koondarvu kajastamine võimaldab saada võrreldavaid andmeid puudega/vähenenud töövõimega isikute osalemise ulatuse kohta organiseeritud spordis erinevatel spordialadel. Kogutud andmed toetavad kaasava spordikeskkonna kujundamist, paraspordi arengusuundade kavandamist ning riiklike ja valdkondlike toetusmeetmete paremat sihitamist.

Mõju andmete esitajatele

Eelnõuga kaasnev täiendav halduskoormus spordiorganisatsioonidele on vähene. Puudega harrastajate koondarvu Eesti spordiregistrisse esitamisel saab spordiklubi tugineda oma tegevuse korraldamisel kasutatavale teabele või harrastajate vabatahtlikult esitatud teabele. Kui vajalik teave puudub, saab spordiklubi selle kogumise korraldada oma tavapärase andmekogumisprotsesside raames. Näiteks võib spordiklubi võimaldada harrastajal liikmeks registreerumisel või andmete uuendamisel vabatahtlikult märkida tuvastatud puude ja/või vähenenud töövõime olemasolu. Registrisse esitatakse üksnes puudega harrastajate arv koondarvandmetena.

Spordiobjektide andmete esitajate puhul ei kaasne olulist täiendavat halduskoormust, kuna ligipääsetavust puudutavad andmed on üldjuhul andmekogus juba olemas.

Muudatuse rakendamisega kaasnev täiendav halduskoormus avaldub peamiselt esimesel rakendamise aastal. Edaspidi muutub vastavate andmete esitamine iga-aastase aruandluse tavapäraseks osaks.

Mõju volitatud töötlejale

Registri infosüsteemi muudatused kavandatakse tavapäraste arendustegevuste raames. Seetõttu suureneb mõnevõrra Eesti spordiregistri volitatud töötleja töökoormus registri arendamise, uute andmete kontrollimise ning andmete esitajate nõustamisega seoses. Suurem töökoormus kaasneb peamiselt muudatuste rakendamise algusperioodil. Pärast uute andmete esmast kogumist töökoormus normaliseerub ning registri tavapärane haldamine jätkub senises mahus.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu rakendamine ei too kaasa täiendavaid kulusid riigieelarvele. Vajalikud infosüsteemi arendused tehakse Eesti spordiregistri tavapäraste arendus- ja haldustegevuste raames.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile ja Riigi Infosüsteemi Ametile, Andmekaitse Inspeksioonile, Statistikaametile ja Rahvusarhiivile. Eelnõu saadetakse arvamuse avaldamiseks Eesti Paralümpiakomiteele.

Statistikaamet, Rahvusarhiiv ja Eesti Paralümpiakomitee kooskõlastasid eelnõu. Sotsiaalministeeriumi ja Andmekaitse Inspeksiooni märkused ning ministeeriumi seisukohad esitatud märkuste kohta on toodud seletuskirjale lisatud märkuste tabelis